

Valtuustoaloite turvatalon perustamisesta Lohjalle

198/05.00/2022

Kaupunginvaltuusto 16.02.2022 § 28

198/05.00/2022

Meidän Lohjan valtuustoryhmän valtuutettu Jukka Uhlgren esitti seuraavan aloitteen:

”Turvatalo on kriisivalmiudessa oleva yksikkö, joka tarjoaa 24/7 väliaikaista turvaa, ammatti sekä vertaistukipalvelua hädän tilassa oleville ihmisille. Turvatalo on lähisuhdeväkivallasta, päihdeongelmista ja ylipäätään kaikista elämänhallintaan liittyvistä kriisitilanteista kärsiville lapsille, nuorille, aikuisille sekä vanhuksille. Yksikkö tekee nopealla reaktiolla moniammatillista yhteistyötä kaikkien viranomaistahojen kanssa, jotka ko. kriisitilanteeseen liittyvät.

Lohjan kaupungilla on useita Turvatalolle sopivia tyhjiä kiinteistöjä, esim.vanha paloniemen sairaala, kartananonmäki jne.”

Päätös

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Täytäntöönpano

ote/email johdon assistentti Alatalo
merkitään aloiteluettelon

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.04.2022 § 42

Lohjan kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 16.2.2022 § 28 lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Aloitteen johdosta todetaan seuraavaa:

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa turvakotipalvelujen järjestämisestä

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa turvakotipalvelujen järjestämisestä, palveluverkoston koordinoinnista ja kehittämisestä. Tavoitteina ovat valtakunnallisesti laadukkaat ja kokonaisvaltaiset turvakotipalvelut. Vuonna 2020 Suomessa on yhteensä 29 turvakotia ja niissä yhteensä 211 perhepaikkaa. Kaikissa maakunnissa on vähintään yksi turvakoti. Helsingissä toimii kolme turvakotia ja Espoossa, Raaseporissa ja Vantaalla sijaitsee kussakin yksi turvakoti. Lisäksi alueella toimii yksi turvakoti, jonka sijaintipaikka on salattu.

Turvakodit tarjoavat välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta. Palvelua tarjotaan ensisijaisesti lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille henkilöille ja perheille.

Turvakotipalvelut ovat

- saatavilla asuinpaikasta riippumatta
- asiakkaille maksuttomia
- tarjolla perheille ja yksittäisille asiakkaille, iästä ja sukupuolesta riippumatta
- tarvittaessa käytettävissä myös nimettömänä.

Turvakotipalveluiden tuottamisen rahoituksen haku

THL valitsee avoimen haun kautta tarpeellisen määrän turvakotipalvelun tuottajia siten, että eri puolilla maata on saatavilla riittävästi turvakotipalveluja. Rahoitushaku voi koskea turvakoteja tai turvakodin etäyksiköitä. Hakijana voi olla sekä yksityinen että julkinen palveluntuottaja. Turvakotipalvelujen tuottajien haku ei ole tällä hetkellä auki.

Nuorten turvatalot

Suomen Punainen Risti ylläpitää nuorten turvataloja. Turvatalot sijaitsevat viidellä paikkakunnalla: Espoossa, Helsingissä, Vantaalla, Tampereella ja Turussa. Turvatalot tarjoavat apua nuorille ja heidän läheisilleen myös valtakunnallisesti verkossa. Turvataloihin voi hakeutua myös oma-aloitteisesti ja ilman ajanvarausta. Apu on maksutonta. Turvatalot järjestävät myös tilapäismajoitusta.

Kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat palvelut

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 11 §:n mukaan sosiaalipalveluja on muun muassa järjestettävä lähisuhde- ja perheväkivallasta sekä muusta väkivallasta ja kaltoinkohtelusta aiheutuvaan tuen tarpeeseen sekä päihteiden ongelmakäytöstä aiheutuvaan tuen tarpeeseen. Sosiaalihuoltolain 14 §:n kunnan tulee myös järjestää lasten ja nuorten huollon ja lastensuojelun palveluja siten kuin esimerkiksi lastensuojelulaissa säädetään.

Laissa ikääntyneiden henkilöiden toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) 2 §:n 1 momentissa säädetään kunnan velvollisuudesta huolehtia ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisesta sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaali- ja terveystalvvelujen turvaamisesta. Edellä mainitun lain ohella ikääntyneisiin sovelletaan muuta sosiaalihuollon lainsäädäntöä siltä osin kuin heidän palvelutarpeensa edellyttää koskien muun muassa sosiaalihuoltolakia ja päihdehuoltolakia.

Lohjan kaupungin järjestämät palvelut

Lohjan kaupungin järjestämissä sosiaali- ja terveystalvveluissa huomioidaan lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyvä palvelutarve läpileikkaavasti, ennaltaehkäisevästi ja korjaavasti kaikkien asiakas- ja ikäryhmien osalta.

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön toimintamalli Lohjalla

Lohjan kaupunki toteuttaa perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyötä puheeksiottamisella, palveluihin ohjaamisella ja konkreettista tukea ja apua järjestämällä. Puheeksiottaminen tehdään matalalla kynnyksellä kaikissa sosiaali- ja terveystalvveluissa sekä lasten ja nuorten muissa palveluissa.

Sosiaali-, terveys- ja nuorisopalveluissa on useita nimettyjä **avainhenkilöitä**. Avainhenkilöt ovat saaneet lisäkoulutusta perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyöhön. Avainhenkilöitä on kaikilla kolmella tulosalueella lasten, nuorten ja perheiden, työikäisten ja ikääntyneiden tulosalueilla. Väkivallan uhrin tai uhan alla elävät voivat olla suoraan yhteydessä avainhenkilöihin. Uhri voi keskustella avainhenkilön kanssa tilanteestaan luottamuksellisesti ja keskustelun aikana täytetään riskinarviointilomake. Jos väkivallan korkean riskin uhka täyttyy, tapaus ohjataan uhrin suostumuksella Marak-työryhmään.

Marak - moniammatillinen riskienarviointi on tarkoitettu henkilöille, jotka kokevat parisuhdeväkivaltaa tai elävät sen uhan alla. Väkivalta voi olla

fyysistä, henkistä tai seksuaalista tai se voi ilmetä vainoamisena. Marak on vakavan parisuhdeväkivallan riskinarvioinnin ja uhrin auttamisen moniammatillinen menetelmä. Marak kokoaa alueella toimivat uhrin auttamiseksi työskentelevät viranomaiset ja järjestöt yhteen ja koordinoi uhrille annettavaa tukea. Tarvittaessa uhrille laaditaan turvasuunnitelma. Tavoitteena on, että parisuhdeväkivalta ja sen uhka loppuu. Marak-työskentelyn ensisijaisena kohderyhmänä ovat aikuiset parisuhdeväkivallan uhrin, mutta työskentelyssä huomioidaan myös lapset ja yhteistyö lastensuojelun kanssa on tiivistä.

Trappan on väkivaltaa kokeneille lapsille suunnattu keskustelumalli. Menetelmä antaa lapsille mahdollisuuden käsitellä traumaattisia kokemuksia. Trappan ei ole tutkimus- tai hoitomuoto, vaan tukitoimenpide, jonka tavoitteena on että lapsi tai nuori voi vähitellen pukea sanoiksi kokemuksensa. Keskustelu sovitetaan lapsen ikään ja kehitystasoon. Tukitoimenpide voidaan aloittaa, kun lapsi on turvassa lapsen elämässä aiemmin vallinneelta väkivallan riskiltä. Lohjalla on nuorisokeskuksessa, oppilashuollossa ja vammaispalveluissa Trappan -koulutuksen saaneita työntekijöitä.

Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa Lohjan sosiaalipäivystyksestä virka-ajan ulkopuolella ja kriisipäivystyksestä 24/7-periaatteella. Asiakas voi soittaa itse suoraan sosiaali- ja kriisipäivystykseen. Myös hätäkeskus ja poliisi välittävät tarvittaessa tiedot. **Virka-aikaista sosiaalipäivystystoimintaa** on aikuissosiaalityössä, lastensuojelutyössä ja ikääntyneiden palveluissa. Lähisuhde- ja perheväkivaltatilanteissa kuntalaisten tai kunnassa oleskelevien on mahdollisuus saada apua ja tukea ympäri vuorokauden.

Lapset voidaan sijoittaa akuuteissa perheväkivaltatilanteissa lastensuojelulain nojalla Lohjan kaupungin Ojamon perhetukikeskukseen, muuhun lastensuojeluyksikköön tai perhehoitoon, mikäli lapsen terveyttä ja turvallisuutta ei voida muuten taata. **Huoltaja lapsineen** ohjataan tarvittaessa turvakotiin tai muuhun tilapäismajoitukseen. Huoltaja lapsineen voidaan sijoittaa myös Ojamon perhetukikeskukseen tai erilliseen tukiasuntoon, jos niissä on tilaa. **Aikuiset** ohjataan turvakotiin tai järjestetään muu tilapäismajoitus. **Ikääntyneet** ohjataan ensisijaisesti terveyskeskuksen arviointiosastolle ja tarvittaessa edelleen ikääntyneiden lyhytaikaiseen hoitoon.

Osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelua on käynnistetty yhteisen lähisuhde- ja perheväkivallan toimintamallin suunnittelu. Toimintamalli tulee sisältämään psykososiaalisen tuen ohella turvasuojelujärjestelyjä.

Valtuustoaloitteessa mainitut kiinteistöt eivät ole suoraan käyttötarkoitukseen soveltuvia. Molemmat kiinteistöt vaativat mittavia korjaustoimenpiteitä, Paloniemen sairaala jo ennen käyttöönottoa. Lisäksi Paloniemen sairaalan omistus jakaantuu kolmen kunnan kesken. Lohja on pääomistaja, mutta myös Vihdin ja Siuntion kunnilla on omistusosuudet. Toiminnallisesti valtuustoaloitteessa esitetty monialainen toimintakonsepti kohdistuen eri asiakasryhmiin ja erilaisiin tuen tarpeisiin on haasteellinen toteuttaa samassa kiinteistössä eikä välttämättä asiakkaiden edun mukaista. Mahdollista on, että valvova viranomainen edellyttäisi myös kiinteistön palvelukohtaista osastoittamista, mikä kasvattaisi huomattavasti henkilöstömäärää ja sen myötä kustannuksia.

Edellä mainituista syistä turvatalotoiminnan suunnittelua ja perustamista

valtuustoaloitteessa esitetyllä tavalla ei voida viranhaltija-arvion perusteella pitää tarkoituksenmukaisena.

Lisätiedot sosiaalipalvelupäällikkö Heli Ranta-Salonen, heli.ranta-salonen@lohja.fi

Esittelijä Hyvinvointijohtaja Suominen Tuula M.

Päätösehdotus Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää

1. merkitä valtuustoaloitteen ja sitä koskevan selvityksen tiedoksi; sekä
2. esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi turvatalon perustamista koskevan valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely Sosiaalipalvelupäällikkö Heli Ranta-Salonen selitti asiaa.

Päätös Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esityksen mukaan.

Täytäntöönpano kaupunginhallitus
toimistos sihteeri Andersson (aloiteluettelo)
valtuutettu Uhlgren

Kaupunginhallitus 23.05.2022 § 173

Lisätiedot sosiaalipalvelupäällikkö Heli Ranta-Salonen, heli.ranta-salonen@lohja.fi

Esittelijä Kaupunginjohtajan viran väliaikainen hoitaja Perämäki Pasi

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä tiedoksi annetun selvityksen;
2. tehdä kaupunginvaltuustolle seuraavan päätösesityksen:

Valtuusto päättää merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kaupunginhallitus päätti esityksen mukaan.

Täytäntöönpano valtuuston esityslistalle 15.6.
tiedoksi sosiaalipalvelupäällikkö Ranta-Salonen
merkitään aloiteteluettelon

Kaupunginvaltuusto 15.06.2022 § 79

Lisätiedot sosiaalipalvelupäällikkö Heli Ranta-Salonen, heli.ranta-salonen@lohja.fi

Päätösehdotus Valtuusto päättää merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Valtuusto päätti esityksen mukaan.

Täytäntöönpano ote aloitteen tekijä
tiedoksi sosiaalipalvelupäällikkö Ranta-Salonen
merkitään aloiteteluettelon
